

ad decorem sumunt visionis externa: Et qui ante super
Iudicium natus conscientia infidelitatem constituerunt, ante hum-
eris professione sancta uero tenus palliantur. Nonnullam
tem fidem medullitatem tenent, sed vivere fideliter nullat
curare. In sequentibus moribus, quod credulitate vegeta-
tur. Quibus divino iudicio pes contingit, ut per hoc
nequiviri vivant, & illud perdant, quod sublitorum crede-
re insuffanter namque se pravis actionibus polluant, & super-
venientia iusti iudicii retribuvi possit diffundant; & sapientia
bene vivere negligunt, etiam persequente nulla uite ad
fidem dilabuntur. Non, qui immittire distritum iudicium
non credant, qui inuiti se peccare suscipiantur, quo patitur
esse, vel dic si fideles possint? Eadem quippe perdidisse est,
carceris malis operibus digna supplicia rediit pessi non credi.
Quia ergo dignissima opera servare contumeliam, etiam si
perdunt, quam tenere videbantur super quos beneper Pro-
tam subferviassem specie, inimicorum defrumentum verba
moratur, a quibus videlicet dicitur. Exanimant, exaniman-

alii nem potest posse, prater id quod possum est, q.
est Christus Iesus. Inimici ergo destruunt, usque ad funda-
mentum Ierusalem exanimant, quasi parvus Spiritus a co-
fidem, destruxit prius officio boniperit, soliditatem
que exanimavit Religionis. Sicut enim supra fundamentum
brica se super fidem operas constituantur, usque ad funda-
mentum ergo exanimasse, est eversio bene viventium operas, et
resur sibi despat. Impios viiis coloribus depingit idem S.
lus Doctor, illa verba Job 12. explicat: Oculi impiorum
deficient, & effugient poritis ab eis, Lib. 10. Mor. c.
Oculi, inquit, impiorum, intentiones sunt in eis carnalis
desideriorum. Qui idecirio deficiunt, quia eterna negligunt
& sola semper tristitia praestoluntur. Ad ipsius qui
renam gloriam cogitant, multiplicante ribus temporibus
opunt, & a mortis quotidianis curv' verum laborem tendunt
sed cogitare mortaliter noescunt. Carnis vita per
menta deficit, & tamen carnale desiderium crescit. Res hi-
ta instanti fine corripunt, & habent anxiaret non finis.
Sed cum nos impiorum subrabit, erum prospicere desideria
a vita terminatus. Quorum scilicet oculi tunc supra ultimi
deficiunt, quis suo hinc iudicio aterrona deinceps delectari
noluerit. His illorum oculos a neundicata punitio claudit
missa confixerat, cum dicatur: Ita illa die peribunt

ARTICULUS XIV.

Regula Morales circa Peccata Religioni opposita

R E G U L A P R I M A

, Indebitus Dei cultus lethale ex genere suo peccatum est.

Luptato proximis desideriorum carnalium recurrit. Ne enim paupertas crucis, divitiae animalium domelantur: ne despectus proximorum deprimit, sed dignitatem existant. Si folido corpus anterior, antepofita epularum diversitatemibus nutritur. Si quo anima mortis impulsa dejetur, non per intercessio- fia jecora blandamente relevatur. Tert ergo hic habent effigia, quae post preparatis deliciamenta. Sed quandoque ab eis effugient perit: quia eorum mens, amissi omnibus, se sollemmodo, & judicem conspicit. Tunc voluntas subtra- hitur sed voluntatis culpa servatur: & reperire miseri pre- rundo dicunt, quis patitur tenetur.

XII. Tentatio Dei, que poftrem loco inter peccata Religioni oppofita fuit numerata, est peccatum quod aliquid dicunt, vel agunt ad explorandum, quod posset, vel fecit Deus, aut quam bonis, & spinis fit. Tentator enim vero Deus cum verbi, tum factis, vel utrue exprefse, vel interpretative. Ille verbis exprefse Deum centat, qui Ea intentione aliquid a Deopulabat, ut explorare Deum sciantiam, potestatem, vel va- luerat. Factis autem exprefse aliquis Deum centat, Quan- do per ea, qua facit, intentus experimentum sumere divina potestatis, perevitatus, aut scientia. Is interpretative Deum tentat, qui ei non intendat experimentum de foemare, aliquam tamen patet, vel facit ad nihil aliud nile, nisi ad procandam Dei poteftatem, vel bonitatem, vel cognitionem. Quando ergo poft aliquam necneftatem, seu militiam commis- te aliquis divino auxilio in suis petitionibus, vel factis, hoc non est Deum tentare. Dicitur enim 2. Par. c. 2. Cum igno- ramus, quid agere debeamus, hoc fulam habemus, ut oculos nostros dirigamus ad te. Quando vero hoc agitur abique necessitate, & utilitate, hoc est interpretativa tentare Deum; (inquit S. Th. 2. cap. 9. q. 97. art. 1.) Graece peccatum est contes reverentiam. Debet debam. Omnis enim tentator ex ali- quia ignorancia, vel dubitatione procedit. Ignorare autem, vel dubitare debet, qui pertinet ad Dei poteftationem, & pecca- tum. Unde manifestum est, quod tentator Deum ad hoc, quod tentans cogitat Dei virtutem, est peccatum (inquit S. Th. art. 2.) Est autem prohibitum Deus, 6. his verbis: Non tem- rabitis Dominum Deum tuum; quia Christus Dominus asur- pavit ad Satanam tentationem reprimendam, a quo, ut se deorum mitteret, praefumptione auxiliu divini argubatur: Scriptum est. Linquit. Non temebitis dominum tuum, Deum tuum.

Mundacionem enim maxime perniciuum est, quod fit in his que ad Christianam Religionem pertinent, ut S. Aug- doce. Et autem mundacionem, cum aliquis significare contra- Libro con- trarium veritati. Sic etiam autem significatur aliquid verbo, ita librum Menda- etiam significatur aliquid factu: Et in tali significazione facti sibi confitit exterior Religionis cultus. Et ideo si per cultum exter- De incensio- riorum aliquam falsum significatur, erit cultus pernicius. Hoc Reliquis.

De Novis Legi, a qua diftoras significatio cultus: Et hunc modo tem- poris Novae Legis, nam Christi Mysterii, pernicius est ut Carenomitis Veteris Legis, quibus Christi Mysteria signi- ficatur futuras scimus etiam perniciem esse; si quis verbo confeſſoribus Christi significatur. Alio modo potest contin- geret falsums in exteriori cultu, ex parte colentis, ex hoc precipue in cultu communis, qui per ministros exhibetur in persona rotius Ecclesie. Sic enim saepe fariuntur, qui aliqua proponunt ex parte alieque, qua non esset in commissa, ita vitium falſitatis incurrit, qui ex parte Ecclesia, cultum ex- pedit. Deo contra modum divina autoritatis ab Ecclesia con- ficitur, & in Ecclesia confutatur. Unde Ambrosius dicit: *Id agendum est: qui alter celebat Mysterium, quam prius tradidit. Et proper hoc Gloria dicit in c. 2. Epif. ad Col. loll. 2. Superficioiis est, quando traditioni humanae Religionis nomes applicatur. Ita haec Regulum explicat S. Thom. 2. cap. 9. q. 93. art. 1. Si quis ergo falsa Miracula, aut falsa, vel apocrypha. Sanctorum Acta sciens predictas, falsas Revela- tiones, & Visiones, falsas Indulgencias, aut eadem scriptis in vulgus emittat, aut falsas Reliquias, falsaque dogmatis Imagines, aut ab Historia Sancta, & Ecclesiastica veritate alienas colat, aut colendas proponant, vel cum ea ex imperi- a, & rudi simplicitate colerent, proponerent, predicerent, it, a Pastoribus pecuniae monitus, superfluentem non emen- daverint, lethalis peccati reus est. Item si quis carentem ab Ecclesia institutas, ab Apolito, vel eorum Successoribus beis acceptas, & in Ecclesia universa, vel in ea, in qua vivit, ultrapas in administrandis, confidencie Sacramen- tos, ut in Divinis Officiis adhibere studioe omittat, per- niciosa falsoate cultum Dei communicat, adeoque lethale pec- catum commitit. Ejusdem peccati rei essent Ecclesie Pafo- res, si hanc superfluentem non coheribant.*

Scriptum est (inquit) Non tentabis Dominum Deum tuus.
Lethale peccatum esse minime dubium est tertiorum
Dei expressum, si se pleno deliberata: & interpretativa:
si ex crassa ignorantia, & dubitatione de potentia, boni
te, misericordia, vel justitia Dei, quas nosse, seu credo-

R E G U L A IV.

*ullius peccati rei sunt, qui Reliquias unius Sancti pro
Reliquiis alterius bona fide colunt.*

Ita docet Venerabilis Guibertus Abbas Novigeminus c. 4.
ejusdem Libri 9. Quæritur quoque ab aliquibus urruis eorum
Reliquiae, cum aliis pro alteris honorantur, & non sint
eius, cuius esse purantur, aliquid periclitum calamitatum im-
portare creduntur. Quod ego non satisco: cum enim Dominus Ioh. 27.
de ei dicat, Ubi finit unum, sicut & nos inuenimus, cum
ipsum universitas sub Christo compicit, sed quiescunt iude-
ticas corporis, & unus cum Deo sit spiritus sibi aularens,
iuxta eorum missam, qui sancti sunt, non erit error si alia pro
alii excolantur, qui committentes in sui Authoris corpore
dignoscuntur. A quo finis non discrepare videtur, quod
Quatuor Coronariorum festivitas sub aliorum quinque Mart-
yrum dominis ex Romanis Autoritate recolitur.

R E G U L A V.

*Nullius peccati rens est, qui bona fide illum invocat, quem
Sanctum esse certo credit, quamvis revera Sanctus non sit.*

Quia (inquit Gaudentius Abbas) fecit Duum, qui eum, de quo etis inerctus, exposcit, irritat; ita eum, si fideliciter San-
ctum illum credens, qui non est Sanctus, exoret, placat. Ver-
bo gratia, ponamus aliquem, qui eleemosynam patet esse
peccatum; si ergo es fieri eleemosynam faciat, prefatio ex
conscientia inuenit peccatum, cum tamen aliofun vero sit in
unum, quod faciat. Ita plane si Sanctum quis affinet quem
Sanctum quidam dicit audiat, Sanctum vero se non confiteat;
si sum praecordialiter. Et secundum fidem interpellat, apud
Domum, qui causa, & fractus est orationis, instigato rata
desigit, quounque modo animus per similitudinem super
ipsa Intercessore errare videatur & quem sub sp̄ boni ho-
noratur, nonquaque a boni remuneratio cefatur. Qui ta-
men publice aliquem invocaret, & coleret ut Sanctum, cu-
ja sunt sanctitas a Romano Pontifice Riu follemente vindicata
non esset, lethalis peccati reus foret.

R E G U L A V I.

Rituum alienis, & Preceis in Missarum celebrazione adhibere; prater eas, quae ab Ecclesiis recipia sunt, aut quatuor-
dam Missarum, & candelarum certum numerum obser-
vare, superflui cultus superflusio est.

Id constat ex Conc. Trid. sess. 22. In Decreto de obser-
vandis, & evitandis in Celebration Messe, Postremo (inquit) per
nisi superflitionis locus aliquis detur, Editio, & pars propria-
tatis curavit Episcopi, ne Sacerdotibus aliis, quam debitis horis
celebrant, neve Ritus alter, aut alias Ceremonias, frater-
ent, que ad Ecclesiam probatae, ac frequentes, & laudabiliter
recepit fuerint. Quarundam vero Missarum, & candleiarum
cerium numerum, qui magis a superflitione cultu, quam a
vera Religione inventus est, omnino ab Ecclesiastemoveantur.
Id confirmat Concilium Melchitense Tit. De Superstitione,
docens, Omnes ilium verum & unius esse superflitionis, qui
sive verbo Dei, & Ecclesiae Doctrina fit, praeferunt aliqui
Ritibus, & observantibus, quemadmodum causas
reddi non posse, & fiducia in eis collocari certo expe-
riant aliquid errorum, qui sine illis Ritibus ex Sacra-
rum intercessioni non speraret, aut que in cultu Sacerdotum
ex temeritate, aut quidam leviter potius, quam pte-
nit in angelis
nis revelatio-

REGULA VII

Ideolatria peccatorum omnium gravissimum est.

Ita docet S. Th. z. 2. qu. 94. art. 3. *Sicut enim in terra Republica gravissimum est videtur, quod aliquis honorem regum alteri impedit, quam vero Regi.* *Quia, quantum in se est, utrum Republica pertinet ordinem;* ita in peccatis, qui contra Deum committuntur, *(que iam est fuit maxima)*, gravissimum est videtur, quod aliquis honorem divinorum creatarum impedit: *quia quantum est in se, facit alium Deum in Mondo, minando proximatum divinum.* Hinc a Terciellus Lib. De Idolatria, cap. 1. vocatur, *Principale crimine generis humani, famus scilicet reatus tota causa judicii; quod nimur omnia crimina complectatur, quod in iudicium venient;* s. a. Gregorio Nazianzeno, Oratione 38. *Exstremum, & primum malorum:* a Laurentius Lib. 1. Inscripta, cap. 18. *Scelus inexcipibile:* a Celsilio Illebertiano Canonio 1. *Crimen capitale.*

*¶ Alterius profecto, quo
um aliquād ab
quantum un-
e, aliquid
malum est.*

Quamvis autem Idolatria duxat exterior, qua aliquis exterior idola colit, fidem in mente servans, minus pecuniam sit idolatria completa, quæ interiore simul, & ex-
teriorē Latrice cultum altera a vera Deo exhibet: illa ni-
hilominus Latrice cultum lethalis est. *Nam cum exterior cultus
sit signum interioris, sicne est perniciens mendacium, si quis*

quam lader poterit. Quid dicit? Hominem carnis, & omniari, nec carnis lagus diabolum quomodo celi, quae nulla affectis injuryia, reddit tristitia? Et Deus quidam, vel inimicorum amare nos iusti; tu autem vel ludentem avertas, nec cogitas, quantum rufus, quantum dedecet, immo vero quantum periculum? Dicamus & alia riteculositas? Si ergo, inquit, occurrerit, fieri dieris est: si vero meretriz, dextera, & bona, & multa meretrice plena. Oculatim, & frontem perenit, & ad terram inclinat; sed non nunc dum dicuntur verba, sed cum fuisse opera, erubet condiret. Vnde neque quædam & hic diabolus dolus abscondit, ut mœstans quidam aversorem, impudicum vero gravem habemus, & animus. Quantum enim audiuit Christum dicunt, Quod aperte malum ad concupiscentiam, tam machanus sit eam, & vestimenta laetitiam vincere, veles rursum per diuinæ ratiæ in peccatum impellere, perhabe obseruare, non meretrice mulieribus libenter vultu intendere persuadit.

In eandem auguriorum, & omnium superlitionum inventum, S. Eligius in Serm. ad Plebem, Petrus Blestofsi Ep. 65. Joannes Sabironius Lib. 1. De Nigro Curialium cap. 13. Conc. Carthaginense 4. canone oclogelimo nono. Auguriis, vel intentationibus serviciem a coenitio Eclesia separandum statuit. Concilium Mediolanense primum R. 1. Tit. 10. Episcopos animadvertere jubes in eos omnes, qui in intemperie suæfatu, aut ensuæ rei institutione, vel progressione, dies, tempora, & monita obseruant, quadruplicem uoces, azymum solitum, aut gariuum nostrorum, ex occursum hominum, & scindunt, suscipiendo operi felicitatem anguriantur. Idem statuit Conc. Burdigalense an. 1583. Tit. 7.

REGULA XII.

Lethalis Superstitionis rei sunt, qui adhuc certa enjambam arboris ramo, seu lucio certa figura, certa sub confestatione ex arte abscondi, vel aulico, certe charactibus notato, thesauris absconditi seruantur, & sub fini abscondit, deuinat. Lethalis pariter superstitionis rei sunt, qui bissimū hominum arte, & sperata invenerint, & detegentes thesauri ecclesiæ uruntur.

Vergilius divinitatis habent ad detegentes thesauris absconditos, ad hanc revelationem non adhibent tanquam caisse, sed tanquam signa: Et sepe pertinet ad palaestinam cum Damocibis inita, secundum principium S. Ag. Lib. 2. De Dicitur Christiana, c. 20. & Lib. 21. De Cito. Dei, c. 6. & S. Th. 2. c. q. 96. art. 3. Et forte expella etiam Damocum invocatio in hoc tenebrarum negotio intercedit. Certe cum pecuniam ubiquecum in domo absconditis, contumeliam arte sua hujusmodi circulatores spondeant, videut id ad divinationem per fortis, aut ad magiam pertinet. Pausan. ad item implicitum est in omni observatione Superstitionis, cuius effectus non debet a Deo, vel a natura rationabiliter exceptari (inquit sacra Facultas Parisiensis in Decreto contra Artes Magicae edito die 19. Septembris anno Domini 1498).

Præterea, thesaurorum indagantes per artes magicas, plerisque misere interfici, metu, & horrore ex formis terribilis subito exanimatos, aut diabolos prælocatos, ex Auditoribus probato fidei refutat. Dicitur, Lib. 1. Disquisitio Magiarum, q. 12. §. 10.

Terio, quanquam compertum non esset id fieri arte magica, & superfluito divinatione, patet faciem tactio cum diuino: ita tamen dubius, huiusmodi arte, & arcane ut, vel corum opera, qui thesauri occulti inventioem ignotis artibus, aut suspicitiis mediis pollicentur, lethale percutam est. Siquidem autem sacra fames impelli dominum, ut volens exponat per periculum societas occulat, cum Damone, Deo spargente penales excusat super illecas cypidatas, ut loquuntur S. Ang.

REGULA XIII.

Divinatio per somnia, si ad ostendendas, ad quæ non possit pertinere, vanæ, & Superstitiones: tacitumque pacrum cum Damone involvit, adque est lethale peccatum.

Hanc Regulam tradit S. Th. 2. c. q. 115. art. 6. Si quis, inquit, maior somnii ad præconoscenda futura, secundum quod somnia precedunt ex revelatione divina, celo causa naturali, intrinseca, pro extrinseco, quantum se posse virtus talis causa extendere, non est illicita divinatione. Si autem huiusmodi divinatio causatur ex revelatione Damonem, cum quibus paulatim huiusmodi expressa, quia ad hoc invocant, vel vocant, quia huiusmodi divinatio extenderit, ad quod se non posse extendere, et in divinatio illicita, & Superstitione. Id in plene intelligatur, observandum est, somniorum talium duplex esse, internam, & externam. Interna duplex est, una animalis, cum hominis phantasia ea in somnis occurrente, circa quæ vigilans cogitat & affectio veritatis cognoverunt. Nam qui amant, amores suos somniant, qui timunt, turbidis phantasmatibus agitantur. Sic venatori somnia de campis, lylis, canibus, & feras sunt; pectoris, de rebus, animalibus, & pescibus; militis, de armis, ex-

priostio, nisi per somnia vanitas damna.

Divinatio per fortis.

VI. de illis. De Decalogo.

fatura contingentia: His enim diabolica se immiscer illusio, & sic in tacitum cum damonius societatem incidit. Hinc Sors litteræ nullam somniorum habendam esse ratione precipitum, ipsorumque observatores, & conjectores acriter reprehendunt. Levit. 19. Non anguriamini, nec obseruabitis somnia. Deuter. 18. Non inventaretur in te, qui obseruavit somnia. Eccl. 5. Multas curas sequuntur somnia. Ecccl. 34. Somnia extollunt imprudentes. Quis qui apprehendit umbras, & persequitur ventum, sic & qui attendit ad ova mendacia. Hoc secundum visum somniorum... Divinationis erroris, & anguria, mendacia, & somnia maleficentium, vanitas est... Nisi ab Altissimo fuerit emissa visitatio, ne debet in illis esse tuum. Multo enim errare fecerunt somnia, & excederunt sperantes in illis.

De his S. Gregorius Magnus, Lib. 8. Moralium, cap. 13. Somnia, inquit, nisi plerunque ab occulo Hostie per illusum fuerint, neguimus hoc Virgilius indicare, atque: Multos errare fecerunt somnia, & illusiones vanæ. Vel certe, Levit. 19. Non anguriamini, nec obseruabitis somnia. Quibus profecto verbis cuius sine desperatione ostenduntur, que auerius conjunguntur. Et infra. Sed nimirum cum somnia tot rerum qualitatibus alterent, ratiocinari difficultate debet, quanto, & ex quo impulsu venient, facilis non eluet. Separantur malitiae spiritus his, quos amore tuis preferuntur, vigilantes intercipi, propter etiam dormientibus promittit: & que formidare adversa considerat, eis haec durus somnia imaginibus inventus, quatenus indicant mentem diversam qualitate officia, conque ante sublevant, aut deprimentem tempore confundunt. Sepe autem etiam sanitatem corda affective somnis nuntiat, ut ab intentione cogitationis solidam ad tempus saltem, monachumque deriuunt, quomodo ipsi praetinus animus ab illis somniis imaginatione discurrit. Unde Venitius, loco supra indicato scribit: Donec veritas compleatur, figuram suam exerceri. Unde, quod Mattheus, qui anniversario ordinaria, forte queritur: ne Apostoli electio a Mandato diligere Vetus Legis videtur, ubi Summus Servus sorte queri sublevatur, sic ut Zacharias dicitur. Septem vero Diaceni poena neguauimus fortis agitatione, sed Diabolorum tantum scelere, Apostolorum autem Oratione, & Manus impositione sunt ordinatae. Ubi fortis in electionibus ad clericatibus dignitates, & Beneficia, vetius est. Ecclesia, Ex. De Sarilegia, quod Honori 3. Responsum est.

In Electione vero ad secularis dignitates, sicut & in temporalium rerum divisione, fortis ut licet, quæ tamen si fortius committuntur, non divina providentia, ut vitium vanitatis est, seu factum iniuste, innane, ex levitate procedens. Idemque dicendum multo magis, si abesse necessitate fortis adhucatur, si nimirum aliter concors electio, aut legitima nominatio fieri possit. Nam si sunt que idonei, tunc regi digni competitores, contentione forte dirimere licet, secundum illud Prov. 27. Contradiciones comprimit fortis.

Si vero necessitas immineat, in aliis etiam nonnullis casibus licet est cum debet reverenter fortibus divinum judicium implorare. Unde S. Aug. Epist. 228. alii 180. ad Horatius scribit: Si inter Dei Ministros sit desideratio (tempore scilicet persecutionis) qui eorum maneat, ne fugia sit omnis, & qui eorum fugiant, ne morte omnium defatur Ecclesia. Tale quippe certamen erit inter eos, ubi utriusque servantes caritate, & utrique placeant caritatem. Qui desideratio si alter nos potius terminari, quamcum mihi videtur, qui maneat, & qui fugiant, forte legendi sunt. Et Lib. 1. De Dicitur Christiana, cap. 28. scribit: Si tibi abundaret aliquid, quod dari aporteret ei, qui non habet, ne dubius alius poteret, si tibi occurrerent duo, quem neuer alium vel indigena, vel erga se aliqua necessitate superaret, nihil iustius facere, quam ut sorte legere, cui dandum esset, quod utique dari non posset. Superstitiosum est futuros eventus ex Scripturis Sacris, aut quibuslibet Libris inquirere, duto ex verbis, que sorte occurrerunt, augurio. Unde Concilium Agathense anno 506. cap. 42. hunc ulum expressis verbis damnat. Ac ne forte videatur omnis, quod maxime fidem Catholica Religionis infestat, quod aliquanti Clerici, forte Laci stolidi angurii, & sub nomine filii Religionis per eas, quas Sanctorum sortes vocant, divinationis scientiam proficiunt, aut quarumcumque Scripturarum inspicione futura promittunt: hoc quicunque Clerici, aut Laci detinuti fuerit vel consule, vel docere, ab Ecclesia habentur excommunicari. Eadem autem sub pena excommunicationis prohibuit Concilium Aurelianense 1. Canone 30. Idem Caroli Magni Capitula vetant Anno 789. his verbis: Ut nullus in Pataliero, vel in Evangelio, vel in aliis rebus forte præsumat, neque divinationes aliquas observare.

REGULA XVI.

Ars naturia penitus illicita, & Superstitione est, tæque usi, lethale est peccatum.

Hanc Regulam non aliis explicare, ac firmare verbis, necessaria est, quam S. Thomas, 2. q. 96. art. 1. Ars naturia (inquit) est illicita, & inefficax. Illicita, quidem est, quia utitur quibusdam ad conscientiam acquirendam, que Ars Naturia, non

REGULA XV.

Divulgeris sortibus uti, modo fortium moderatio, ac diligenter a Deo expellere. & abita conditione concurrant, nullum est peccatum.

Sorores enim mituntur in suum, & a Domino temperantur, ut dicunt Prov. 6. Nec soris aliiquid mali est sic accepta. C inquit S. Aug. in Psalm. 30. Idque confirmatur can. Soris, causa 26.

Potest tamen in his quadrupliciter peccatum contingere (inquit S. Th. 2. 2. qui 95. art. 8.) Primo quidem, si abesse ultra necessitatem ad sortes recurritur. Hoc enim visitatio, ne debet in illis esse tuum. Multo enim errare fecerunt somnia, & excederunt sperantes in illis.

De his S. Gregorius Magnus, Lib. 8. Moralium, cap. 13. Somnia, inquit, nisi plerunque ab occulo Hostie per illusum fuerint, neguamus hoc Virgilius indicare, atque: Multos errare fecerunt somnia, & illusiones vanæ. Vel certe, Levit. 19. Non anguriamini, nec obseruabitis somnia. Quibus profecto verbis cuius sine desperatione ostenduntur, que auerius conjunguntur. Et infra. Sed nimirum cum somnia tot rerum qualitatibus alterent, ratiocinari difficultate debet, quanto, & ex quo impulsu venient, facilis non eluet. Separantur malitiae spiritus his, quos amore tuis preferuntur, vigilantes intercipi, propter etiam dormientibus promittit: & que formidare adversa considerat, eis haec durus somnia imaginibus inventus, quatenus indicant mentem diversam qualitate officia, conque ante sublevant, aut deprimentem tempore confundunt. Sepe autem etiam sanitatem corda affective somnis nuntiat, ut ab intentione cogitationis solidam ad

Lucus 13.

Theologiae Dogmaticæ, & Moralis Lib. IV.

non habent secundum se virtutem causandi scientiam; sicut
inspectione quarundam figurarum, & prelatione quarundam
quæ talibus ait; Timeo vos, ne forte sine causa laboreaverim in vobis.

In Expositione denique Epistole ad Galatas, cap. 4, ubi duplice relinquitur sententiam, unam coram, qui de Gentibus, alteram coram, qui de Judaeis hunc locum Apolihi interpretantur, subdit: Ergo eligat lector utram voleat sententiam, dummodo intelligat, ad tantum periculum anima personae superfluitas temporum observationes, ut hinc locutus securit Apollitus, Timeo vos, ne forte sine causa laborerum in vobis. Quid cum tanta celebritate, atque autoritate per orbem terrarum in Ecclesiis legatur, plena sunt conuentus nostra hominibus, qui tempora rerum agendum a Mattheo accipiunt. Jam vero non aliud nichil est, aut adiutorium, aut quoniamlibet huiusmodi operum, diebus, quis Aegyptianos vacans, sive etiam non monere non dubitate, ut dicunt, ubi ambulant. Quod si locutus est de Iudeorum superfluitate observatione intelligendus est, quam spem habent, cum Christiani se dici volunt, ex Ephemeridis vitam manfragabuntur, quando de Divinis Libris quod Deus adire carni populi dedit, si more Iudeorum tempora obseruant, diversi sibi Apollitus, Timeo vos, ne forte sine causa laboreretur in vobis? Et tamen si deprehensione quisque vel Cathecumenes Iudaico Rito Sabatianum observauit, immutatur Ecclesia. Nunc autem innumerables de numero Fidei- lium cum magna confidencia inserviant nobis dicunt? Deinde Kalendas non proficiunt. Et non lenite isti problemis arrident, ne resuscitent, & timentes ne quasi noua aliquid minorem, ne peccatis honinum, quia sola iniustitia exhibeficerimus; usitata vero, pro quibus aludentis Eilli Dei Sanguis effusus est, qualibet magna sint, & omnino claudi coemur se faciunt Regnum Dei, sive videndo omnia tolerare, sive tolerando non nullarum facere cogimur: arque uinam, & Domini non omnia, quia non poterimus prohibere faciamus. Unde in clas- se magnorum peccatorum, que contra se omnino claudi faciunt Regnum Dei, superfluitas iustorum infalsumque dierum observationem recensandis distete significant.

Eadem Regulam confirmat Author Commentarius in Epistola S. Pauli inter Opera S. Ambrosii, & sub eius nomine olim editi, in cap. 4. Epistola ad Galatas, S. Eligius No- viensem Episcopum in Sermone ad plebem, & S. Thomas, 2. q. 96. art. 2. huc obseruant altissens, non ut signa a Deo traditis, cum non sunt introducta ex autoritate di-

R E G U L A XVI

Observatio diem, mensum, & annorum; id fortuitos eventus, vel ad directionem humanae negotiorum, & actionum, quae nullatenus penderat a fiducia insuffusa, ita, ut dies aliqui fausti, vel infasti habeantur, & prospera solitudinibus, aut retardentibus; vel penitus omittantur humana negotia, vel actiones, quae alias forent, aut quodam fane, quae alias emittentur, perficiuntur, & lethale peccatum, nisi rufica simplicitas, & ignorancia invincibilis excusat.

Hac Regula nascitur Apostoli verbis, Epist. ad Galatas c. 4. Dies obseruantur, inquit, & mensis, & tempora, & annos. Tunc vos, ne forte sine causa laboraveritis in vobis. Nempe (inquit s. Joh. Chrysostomus) Homilia in eos, qui Novilis obseruantur. Extrema hic est amoenitas, propter unum diem, si auspiciis facies, per univorum huc expectare amsum: neque amoenitas solitudo, sed diaholica conjuncta efficiencia indecum est, non proprio fidei, & alacritati, sed quibusdam diuersis circuionibus vires nostram commendantur. Dies enim boni, & malus est, non sua quadam, & propria natura (nihil enim dies a die differt), sed nostra vel diligencia, vel ignavia. Si justim feceris, bonus ibi dicitur est: si peccatum, malus, & si auxiliis plenus. Item etiam de laetitia, & de tristitia.

Pontificum etiam Conciliorumque Decretis hac damnata superfluitas. Nicolaus I. in Responsione ad Confutatio Bulgaram, c. 35. Diei (inquit) & hora obseruationes, acque au- guria, operaciones Diaboli sunt, quibus, Deo gratias, iam ex Baptismis abrenuntiantur; & hoc cum vere homines, & animatus eis, quando nevum induitiss, omnino depofitiss.

Concil. Rothenkungen, regnante Clodoveo Juniori, ut Ofermentaria credidisse, celebratur, canonice 13. Si quis in Kalendis Ja- suppetitiosa nuius aliiquid fecerit, quod a Paginis inventum est, & temporum dies obseruat, & Lunam, & mensis, & horarum effectiva potestia aliquid sporat in milias aut in decimis verti in Asaphicas sit. His adeo Decreta Concilii Mediolanensis 1. p. 1. tit. 10. Burdigalense Anno 1583. tit. 7. &c.

Ad hanc superflitionem perirent, quod aliqui obseruantur.

Superficio
obseruatio
temporum. Idem confirmat S. Agn. Epist. 55, alias 119, ad Januarium, cap. 7. Non tunc, inquit, dies obseruans, & annos, & mones, & tempora, ne audiamus ab Apolo: Tempore vos, ne forte fine causa laboraverimus in vobis. Eas enim colpat, qui dicunt: Non proficiscar hodie, quia posterus dies est, aut quia Luna sic fortur: vel, Proficiscar, ut præstera colant, quia tunc se habeat pœnitis fiduciam. Non ergo hoc mensa commercio, quia illa felicitati agit mensum. Non plantem boe anno vinorum, quia bissecus est. Non aut quisque sapienti arbitriente obseruatores temporum reprehensiones, qui dicunt: Non proficiscar hodie, quia tempestas exorta est: aut, Non navigem, quia adhuc sunt hiberna: aut Tempus seminandi est, quia imbribus autumnalibus terra ferta sita est: vel si forte alii naturales effodus circa noctum aeris, & humores ad vastandas temporum qualitas in fiducia ordinatisca conversione sunt: aut, de quibus dictum est, cum conderetur: Et sic in signis, & temporibus, in istis, in aliis.

temporibus, &c. in diebus, & in annis.

Et Etichardius cap. 79. ut quedam peccata esse probet, que levissimam putantur, nisi in scripturis demonstrari possint, ipsa nostra gratia: atque Quis affimerit, quam magnum peccatum sit, dicit observare, & mensurare, & annos, & tempora, & eis obseruantur, qui certas diebus, sive mensibus, sive annis velunt, vel solus aliquid inchoant, ex quod secundum vanas doctrinas hominum fauunt, vel infusuræ si huius temporis, nisi huiusmodi magnitude, ex timore Apofelis penitentiam, annos etenim incorruptum manere posse, eoque pastas vacas a mortuis plurimis servari. Hujus item generis superfluitate est, infinites die facio Paracefaves ablatrice, ne tubefiant: equo & stabulo die S. Eligio facta educere nolle: credere, quod effuso sepalorum die Dominica, plurimi eadem hebdomada in Parochia sunt mortuorum: quod Felio S. Agathe noctu pulsantere, sint campane ad expellendas fuga ea nocte (ur aquæ) diffundentes. Hujus pariter superflitionis rei sum, qui certas diebus oleo scopulis tanzant, ne cinipheri,

eruca, vel alia insecta noceant; qui credunt maiorem inesse
viam. Aque Benedicta Dominicis post Quatuor Tempora,
quam aliis, ad singulares quosdam effectus: qui ova, que
gallinae pariente die Parasceve, toto aferuant anno; que
tis ex vita habere ad extinguidas incendia, si in iugom
lo, requirentur incantatorem, aut certe eam: qui superva-
canes, vanoque charactere, seu figurae puerorum inves-
timentum collum circumliget: vel ad postremum, ad Medi-
cum venis, & Medicinas, ut interius contemptim omisso;
qui resistente potest suspiciatur.

mitantur. Item qui obseruant festas, vestimentis, ut Con-
versio[n]is. Pauli, S. Vincentii, S. Urbani, vel aliorum San-
ctorum, quibus si plant, vel ferentur sic cœlum, sibi sponte-
derent serenitate, fertilitate, vinti copiam, aut continua-
tam per tot dies pluviam. Unde superius illi versus:
*Clara dies Pauli bona tempora donat anni,
Si fugient nubila, pereunt animalia queque;
Sifuerint venti, designant prælia certa;
Sinix, ex pluvia, designant tempora cara;*
Item illi:
*Vincenti festo sol radice, memori efo,
Para tuas cuppas, quia multas colligis avas;*

Ad eandem superstitionem pertinet credere, quod tot
fieri sunt: Hebreos, cum Evangelio secundum Marcum
Dominica die in Ecclesiis legitur: Dominicis, Festisque die-
bus illis ipsi operibus abstineat, quae necessitatis exigit,
et aetate immensae. Sicut etiam die nonna Anni in quatuor
facient, anctores, Deum, et suos preciosos dona
miserentur, & Christiana ista virtus, & fidelis, ea rei est idolatria.
Et fidelis, figura, Die, Haec arma habeo sola, hic
mentimentum: aliud autem nescio.

Nullus autem superfluitas rei luni, qui dies, menses, annos & tempora observant ad cognoscendos, vel procurandos, ut aliud faciat. Quid vero? *Morietur* (inquit) *in*

Si sic vixerit, tunc moratur. Sicut autem absque illis mortuus est, sic etiam resurget. Etiam per se sunt et cum me-

*Si videris minus vel antea cum me-
rere in tollum sum ad dicere. Quid ei-*

retribuimus, operam eum in terra infelium, & alicuius, Quis enim
potest vivere? Vident autem eum venire in periculum salutis,
non videamus eum vivere? Non adiuvisti Christum dicentem,

pro xadiis, vel navibus, absque superstitione possum; si ergo fiat sola, observatione motus, & influxus coelitis, certis enim temporibus vicina herbarum efficacior est: ligna quo-
vis videre eam usum & non analizo. Corpi
Qui perdit animam suam, inveniet eam: qui autem in-
venit, perdit eam? Si quis dixerit, *Duc in Templum Ide-*

enim temporibus virtus herbarum efficacior est; ita quod minus obnoxia sunt corruptioni, & aptiora ad usum. Sed superficio fore, si obseruantur certus Hebdonale, vel mensis dies tantum, vel certa die hora, quatenus talis sententia invenitur.

Vel memori dies sanctum, vel certa dies nonas quatuor horas, vel dies est, vel adderentur circumstantie iniustae, aut orationes otiosae, vel non approbat. Que pertinet canon. Non leeat, causa ab 26. q. 5, cuius haec sunt verba, *Nec in collectionibus barbarum, quo medicinales sunt, aliquar observationes, aut incantations leeat attendere, nisi tantum cum symbolo divino, & Oratione Domini, ut tantum Deus creaser omnium, & Dominum honoratur.*
Nec anima functiones sacrarum merito nostris Christi obseruantur, sicut etiam secerit, quod in ecclesiis, *Obseruantur fuita omnia super iterationem eis diabolicon do-*

Nec etiam superlitionis acculari merito pollutant Christiani, cui annos Iubilai. Quatuor Tempora Adventum. Quod
Observantiam illustrare potest, et
cet quoque S. Aug. Lib. 2. De Doctrina Christiana, cap. 20.

ni, qui sanos iubilat, Quator Tempora, Adventum, Quas, drageolum, Dominicam, Festosque dies oblevantur. Vani-
enum observantia dici non potest, quia ab Ecclesiis ex Spi-
ritu Sancto doctrina, & directione imperatur. Nec tem-
pora serviliter observavimus, ut Judaei, sed ex portis, quæ
temporibus significavimus, ut doceat S. Aug. Lib. *Contra Adi-
mantum*, c. 16. Inquit, *serviliter observabant, non intel-
ligentes ad quantum terreni significacionis, & prænuntiationis
ne perirent.* Nec in suis culpis Apofolos, & in omnibus,
qui servitum creatura potius, quam Creator. Nam non quo-
dam & Dominicandum; & Pascachollumnius celebramus,
& quælibet alius Christianus dierum Festosse; sed quia
cer quaque dies, ergo, & non tempore, sed quotidie, &
secundum suum est, inquit, quicquid institutum est ad homini-
bus ad faciem, & colenda idola pertinet, vel ad colen-
dam, fitem, Deum, & creaturam, partemque ullam creature,
vel ad consultationes, & pastia quadam significacionem cum
Demonibus placita, atque faderent, qualia sunt molim-
nia maglearum artium Ad hoc genus perirent omnes
etiam ligature, atque remedia, quæ Medicorum quaque di-
sciplina commendari, sive in praecantationibus, sive in qui-
busdam noctis, quos characteres vocari, sive in quibusque
rebus suspendendis, atque illigandis, vel etiam apriandis
quædam modo, non ad temperationem corporum, sed ad

R E G U L A XVIII.

Observantia sanitatum, qua media inania, inutilia, ineffacia, &c. superstitione ad sanandos morbos hominum, vel animalium adhibentur, vel ad eos avertendos usurpantur; letale peccatum est.

*Cum enim phyl-
bis, aut vanis ritibus.*

la antiquioribus, hinc heros, aliisque remedii naturalioris ad-
miserantur; nec vim, habeant ullam sanandi, aut averten-
di morbos suapte natura, aut Dei institutione; ad pacta
tacitum cum Demonibus pertinente, quibuscum societas om-
nis verita et Homini Christiano, 1. Corinth. 10. Nolo autem
vos facio fieri Damonorum.

Amuletum. Ad pacta saltem tacita cum Daemonibus hinc observan-

tiam perirent, docent SS. Patres. Amuletum contra Diabolos
vocat S. Cyrillos *Hieroplymatus* Catechese Mystagogica i.
Hominibus q̄ Diabolo hanc obseruantem fugeri, eoque
pertinere, ut cultus uni Deo debitus illi tributari, docent
S. Gregorius Nazianzenus Oratione in S. Baptisma: *infans ti-
bi est: (inquit) neecessarium imprebitas arripias, ab infan-
tia sanctificari, ab ipsis unguisculis Spiritui consecratas...
Nihil tibi amuletis, nec incantamenti ipsi est, cum quibus
Prasulis in leviorum hominum animos simili irripit, vene-
rationis Deo debitam futuram ad se transferens. Tripartitae
ipsi da, manum illud, eo pulchrum amuleum.*

S. Basilis. Homilia in Psal. 45. damnat eos, qui characteres, & figuræ puerorum circumligat ad procurandam illis sanitatem. Multorum, ut ipsi dixerit, Deus nosse refugium; sed eodem quo Propheta noster affectu dicere, nimirum quoniam paucorum est. Et ipsius cum tribulationis quasdam affectum, ad omnianpetus, quam ad ipsam Deum non frumentum extimus. Puer tibi aggressus? Quaqueversum circumfors oculum.

Ccc monc

mone dependet: Quarto, si res dubiasit, nec adiit Medici, aut viri alias perire; quorum confitum rogetur, tunc animus, & intentionem appendens herbam, aut lapidem, seu aliquod aliud corpus naturale, rem bonam, vel malam facere; bonam, si facta opinione priore; malam, si posteriori credat; id est, infonit esse, si vi a natura insita proferre putet; reum vero, si dantur ut signum proferre existimat.

Ex Sermoni 286. alias De Diversis 39. habito in Natali SS. Martorum Protos, & Gervasi: „Multi, inquit, duntur Martyrum in lecto; profusus multi. Est quodam per se, secutio Satani occulit, & alluit, quam cum fuit. Jacob fidelis in lecto, torquebat doloribus, ora, non exauditus; sed probatur, sed exercitatur; sed recuperatur ipsius flagellatur. Ergo cum torquebat doloribus, venit lux, & exauditus. At illos sacra Decreta excommunicarunt. Quodam Parochi tales agnoverunt, & post triduum Mopisonem reliqui abditi, si ab eisdem cassare noluerint, excommunicatos nominatio publici denuntiantur, & ab Ecclesiis generaliter, & ejcuntur.

Concilium Narbonense anno 1609. omnes, & singulos Cum Lib. 5. Tit. 6. Damenibus fadent, & passa tacita, vel expresse habent. P. 225. i. mors impetracionis, verbis, ligantur, aut adiunctionis superfluitate sanare intendent, excommunicari possunt. factio, ut sis sacra Decreta excommunicarunt. Quodam Parochi tales agnoverunt, & post triduum Mopisonem reliqui abditi, si ab eisdem cassare noluerint, excommunicatos nominatio publici denuntiantur, & ab Ecclesiis generaliter, & ejcuntur.

Concilium Mexicanum anno 1583. statuit, Ut nemo in poterum eorum officium exercet, qui per verba, aut per benedictiones meleori morbis dicuntur, Hispanice Saludatores, Enfamadores, & Sancti giudores nunquam, nec preces, aut orationes publice in plateis, & in Ecclesiis recitentur nisi prius ab Episcopo examinatis, facultatem obtineat: aliter Iustis pars formam punientur, & ne permittantur exterminantur, que ab hisusmodi hominum genere in his expressis permitti solent.

S. Thomas verbi huius Regula explicationem absolvit, scribentes secunda secunda, qu. 96. art. 2. In his, quae sunt ad aliquos effectus particulares inducendo, considerandum est, utrum naturaliter videtur possesse tales effectus causare: sic enim non erit illud: licet enim causas naturales adhibeant ad proprios effectus. Unde si naturaliter non videantur possesse tales effectus causare, consequens est, quod nec adhibeantur ad hos effectus causandos, tanquam causa, sed solum quasi signum. Ita si pertinet ad partia significacionum cum Demonibus initia, „Unde S. Aug. Lib. 21. De Civ. Dei, c. 6. scribit: „Illi uincunt Demones ad inhabitantum per certas, quas non ipsi, sed Deus condidit. delectabilibus pro sua diversitate diversis, non ut animalib; obo; sed ut spiritus signis, quae cuique delectationis congruantur, per varia genera lapidum, herborum, signorum, animalium, etiam, rituum. Ut autem illudicimus ab hominibus, prius ipsi altissima caliditate seducunt, vel inspirando eorum cordibus virus occultum, vel etiam fallacibus amicitia apparendo, eorumque paucos dispepsos suis faciunt, plurimorumque doctores. Neque enim poterit, nisi primus ipsidocentibus, dici quid quisque illorum appetat, quod exhortat, quo invitetur nomine, quo cogitat: unde magica artes, canumque artices exterrit. Maxime autem possident corda mortalium, qui possunt proficie gloriantur, cuius se transfigurant in Angeli lucis. Suni ergo facta eorum plura, quae quanto magis mirabiliter contineuntur, tanto carius vitare debemus. Doctor idem Angelicus in Responsione ad primam Objectionem id presul explicat. Si simpliciter, inquit, adhibeantur observantia aliquas effectus producentes, ad quos superfluitate spontanea naturale habere videntur, non est superfluitatis, tamen, vel illicitum si vero adjungantur vel characteres aliqui, vel alijs nomina, vel alii quacunque varie observantes, que manifestum est naturaliter effectum non habere, erit superfluitus, & illicitum.

Quamquam vero observantia finitum veniale dimitur peccatum sit, cum perfona ignorancia, & rudi simplicitate accidit, si tamen admotus fuerit de vanitate, vel levibus confficiens eis pulchritudinem, atrum vel lictum sit, & penitus confundere neglegit; vel sua proflua culpa id ignorare, quae Catecheses & familiares instructiones Pastorum frequentiter compit, ut nelex, lethale peccatum sit. Unde Concilium Melchiniense anno 1607. tit. 15. c. 3. art. 2. Quoniam ruditus populus saepe ex ignorantia superfluitatis ligantur, & hoc aut in arbore abundant, aut in livo, aut in trivio praestant, ut sua animalia libenter a peccato, & clade, & aletus perdant: quia haec omnia idolatriam esse, nulli fidei dubium est.

Concilium Romensem regnante Clodio Junio celebratum, & in Synodico Rothomagensis Ecclesie editum, per seruendum statuit, Si aliquis fabulem, vel babulem, si usus tenet, vel certi hisusmodi, dicit diabolice carnim, super panem, aut super herbas, aut super quedam natura ligantur, & hoc aut in arbore abundant, aut in livo, aut in trivio praestant, ut sua animalia libenter a peccato, & clade, & aletus perdant: quia haec omnia idolatriam esse, nulli fidei dubium est.

Concilium Taronense anno 813. can. 52. Fideles a Sacerdotibus admoneri jubet, Ut noverint Magicas artes, incantatorumque quilibet infirmitatibus hominum nihil posse remedii confesse, non animalibus languentibus, claudicanibus effum, vel herbarum cuiquam mortali addibitis profectis, sed has esse legatos, & insidias antiqui Hobit, quibus illi perfidis genis humanum decipere videntur. Eundem Canonem repetit, & confirmans Concilium alterum Turonense anno 1583. Annitorum magicorum, phylacteriorum, schedularum, & characterum benedictiones. Sacerdotibus subpoena depositionis: Laicos vero corundem usum prohibet sub Excommunicatione pena.

Concilium Rhemensis anno 1583. vetat, ne quis uatur superfluitatis signis occultum, vel expressum cum Demonis pactum per se ferentibus, ut ligaturis, & characteribus, quamvis ex illiciuitate suis, que cum dignis Deo cautibus, & praesertim in Ecclesia observantia studio probantur, tum dignissimum, pro quibus Deum & Spiritus interpellat.

Observeantia Sacrorum superfluitosa est, & illicitum. His Bitericensis Concilium anno 1584. tit. 11. can. 3.

Epicopos vigiliare juber, Ne praetextu pietatis ulli Exorcismi habeat, nisi qui ab Ecclesiis probati sunt. Idem statutum Concilium Tolosanum anno 1590. p. 4. c. 12. & Melchiniense anno 1607. tit. 15. c. 4. Illi autem duxerit Exorcismi, illi Benedictio, aut Preicum formula sunt exxi omni superfluitatis suspicionem, quae Rituale Romanum a Summo Pontifice approbatum, usque Ecclesia receptum, & Ritualia, vel Missalia privataram Ecclesiastarum ab Epicopis recognita, & approbat exhibent. Denique Synodus Augustiniana anno 1548. Communionem negandam statuit ita, Qui superfluitatis dedi sunt, & certi quibusdam, ac singularibus, nec approbat unusquis Benedictio, nisi pro sui Confessoris causa ejusmodi superfluitatis profusa renuntiaverit, & pro admisso pietatis multam suscepit.

Observeantia Sacrorum superfluitosa est. Sed & Romani Principes hanc, & superiore Regulam suis Constitutionibus confirmarunt. Constantius enim Imperator pacem Capitis in eos decrevit, qui per incantationes, & amuleta morbus mederentur: & Valentinius Adamus quendam simplicem intervallatum febribus mederi leni curamine consuetum, occidi jussit. Et uiles addecentes in balbis a molore marmori manu atriisque digitis alternantur. & postea, sepemque vocales latentes numerantur, ad stomachi remedio profite arbitrantes, percutiunt gladiis eis. Refert Ammannus Marcellinus Lib. 16. 19. 29. & Leo. Imperator dictus philosophus Novella 65. decrevit, Si quis praeficitur arte nisi reprehensus fuerit, sive corporis modelo praetextu, sive avertenda a fratribus noxa; & extremum latus supplenum, apostatacum panem fabientur.

Dubium igitur non est, quin superfluitus lethalis sit gestare mensuram vulneris, quod Christus excepti in latere, si credatur ex ea mensura efficiens illos omnes consequi, quos sponderet domnae libellus, cuius titulus est, Manuale Praescientiarum, cuius haec sunt verba. Hoc est mensura plaga, quae erat in latere Christi, deinde Confessionis polm ad Imperatorem Carolum Magnum, in quadam capsula aurea, ut Reliquia praesertim, ne ullus homines posset nocere ei. Eneam tantum est virius, ut nec ignis, nec aqua, nec ventus, nec tempestas, nec lancea, nec ensis, nec diabolus possit nocere ei, quod vel ipse legit, vel ligebatur, vel scutum fecerit. Praterea mulier dolere patitur non morietur, quo die eam videbit, sed subito, & facile liberabitur. Deinde quicunque eam mensuram secum geret, de suis inimicis viderit repulsari, neque injuria, aut derrementum pati poterit. Denique eo dicit, quo quis eam legit, improvisa morte non debet bitur. Illos certe effectus cum illa mensura non producunt saepe natura, nec ex divina iustificatione, ex pacto factio tacito cum Diabolo expectantur.

Superfluitus pariter lethalis est, si barbara, & incognita nomina reverent sacramentum gestatione aduincantur, quia sunt ita, Afrons, Novios, Bys, Gloy, Apes, de quibus impudicis libellus. Haec sunt nomina omnipotentis Domini nostri Iesu Christi, quae extracta sunt ex aliis eiusdem nominibus. Quisquis ea super se portaverit, sciat se omne negotium suum felix habitum esse, nec unquam fieri posse ne predicatione capiatur. Item si collo appensa ab aliquo portabatur, illi ab omnibus diligetur.

Lethalis item superfluitio est, si quis hanc Orationis formulam, Leonis Papae adscriptam, Crux Christi quam semper adorat, & hinc exercrande præstatio fidem adhibens: Haec sunt verba, quae Leo. Papa. Carolo Magno Regi, ad Imperatorem misit, quorum uetus est probata. Quae cuncte igitur persona ea supra se portaverit, aut legit, seu legi fecerit, et die evadet pericula malemortis, neque ignis, neque aqua offensionem ullam patiatur, sed in honore, & sanctitate, morietur, & omnem honorem erit consecuturus. Et si qua malor graviora portaverit super se dicta verba, que portuere non poterat, cito parat, & non poterit ire in perditionem.

R E G U L A X X .

Imagines Astronomicae vana sunt, ac superfluiti; & qui illas evadunt, aut illas utuntur, lethalis peccati resunt.

Corporum enim artificiorum forme procedunt ex mente artificis; & cum nihil aliud sint quam compositio, ordo, & figura, via naturalem ad agendum habere non possunt. Ideo ex impressione, & influxu caelestium corporum vim omnino nullam fortius queat artificia sunt, sed ratione dumtaxat materie naturalis. Falsum ergo est, quod Porphyrio videobat. Et si Augustinus refert Lib. 10. De Civ. Dei, c. 11. Herbis, & lapidibus, & animalibus, & sonis certis quibusdam, ac vocibus, & figuratiōnibus, ait, que figurantur, etiam obseruantur in eis conuersione mortis fidarum fabricari in terra ab hominibus potestates ideorum artificiorum effectibus exequuntur: quia effectus magicarum artium ex virtute caelestium corporum provenient. Sed si non sicut ibidem subdit: Totum hoc ad Demones pertinet, qui illas adfectores animarum sibi subditur. Ut etiam ei (Inquit) S. Thom. 2. q. 9. art. 2. in Responsione ad secundam Orationem,) Imagines, quas Astronomicas vocant, ex operatione Demonum habent effectum. Cuius signum est, quod necesse est eiis inscribi quacunque characteres, qui naturaliter ad nihil pertinent, non enim est figura actionis naturalis principium. Sed in observantia Astronomicis Imagines & Astronomici quodam Stemonanticis sunt expresso invocantes, & praeficitur quodam: unde pertinet ad expresso pectora cum Demonibus unita: sed in aliis Imaginibus sunt quadrata, circa partem per quadam figurarum, & tenet characterem signum. Hanc Regulam confirmat Decretum Sacrae Facultatis Parisiensis circa Artem Magicam anno 1498. die 19. Septembris editum, qui inter alios Articulos hi dabantur: Articulus 20. Quod imagines de arcis, vel de plumbo, vel auro, vel de cera alba, vel rubra, vel de alia materia, baptizata, & exorcizata, consacrata, sed potius exercita secundum prædictas Artes, vel sub diuis certis, habent virtutes mirabiles, quae in libro saluum Artium recitantur. Error in isto, in Philosophia naturali, & Aprologia vera.

Articulus 21. Quod nisi talibus, & sicut daret, non sit idolatria, & infidelitas. Error.

Id confirmat Venerabilis Geronimus in Tractatu contra doctrinam euclidis Medicu Montispani, sculptoris innumissim figuram leonis cum certis characteribus pro carnatione renunt.

R E G U L A XXI.

Observeantia Sacrorum superfluitosa est, & illicitum.

Cum sit enim adhibitor rei fieri consequendum effectum, cuius produdent, non habent efficaciam naturalem, Divinam, vel Ecclesiasticam, non est absque virtutio superfluitatis, ut docet S. Thomas, 2. q. 96. art. 4. In omnibus incarnationibus, & scriptis superfluitate duas cavenda videtur. Primo quidem, quid sit, quod profertur, & scribitur, quia si est aliquis ad invocationes Demonum pertinens, manifeste est superfluitum, & illicitum. Similiter etiam sustinet esse superfluitum, si continet ignota nomina, ne subtilis aliquis illud in latere. Est etiam cavendum, ne aliquis falsitatis continet: quia si ex eius effectu, non potest explicari a Deo, qui non est sufficiens. Deinde cavendum est, ne cum verbis facies continetur aliqua vana, pura, aliqui characteres inscripsi, præter signum Graecis: aut super habebat

Ita docet S. Thomas, Articolo mox indicato; in Responsione. Observantia ne ad tertiam objectionem. Eadem etiam ratio est, inquit, de portatione Reliquiarum: quia si portentur ex fiducia Dei, & Sanctorum, quorum sunt Reliquiae, non erit illicitum. Si autem circumspecte attendetur aliquid aliud vanum, puta, quod est effigie triangulare, aut aliquid aliud huiusmodi, quod non pertinet ad reverentiam Dei, & Sanctorum, est superfluitum, & illicitum. Superfluitum

Reliquias, figuram Crucis, aliquos Versiculos Psalmorum, Evangelium S. Joannis, Imagines Christi, Despat Virginitatis, vel Santorum, pietatis signa ab Ecclesia approbativa, ut Rosarium, & Scapularium, ad collum suspensa gerere licet, modo pro animo, nullisque vanis circumstantiis adjutus gerantur.

Ita docet S. Thomas, Articolo mox indicato; in Responsione. Observantia ne ad tertiam objectionem. Eadem etiam ratio est, inquit, de portatione Reliquiarum: quia si portentur ex fiducia Dei, & Sanctorum, quorum sunt Reliquiae, non erit illicitum. Si autem circumspecte attendetur aliquid aliud vanum, puta, quod est effigie triangulare, aut aliquid aliud huiusmodi, quod non pertinet ad reverentiam Dei, & Sanctorum, est superfluitum, & illicitum. Superfluitum

Reliquias, figuram Crucis, aliquos Versiculos Psalmorum, Evangelium S. Joannis, ibidem subdit: Totum hoc ad Demones pertinet, qui illas adfectores animarum sibi subditur. Ut etiam ei (Inquit) S. Thom. 2. q. 9. art. 2. in Responsione ad secundam Orationem,) Imagines, quas Astronomicas vocant, ex operatione Demonum habent effectum. Cuius signum est, quod necesse est eiis inscribi quacunque characteres, qui naturaliter ad nihil pertinent, non enim est figura actionis naturalis principium. Sed in observantia Astronomicis Imagines & Astronomici quodam Stemonanticis sunt expresso invocantes, & praeficitur quodam: unde pertinet ad expresso pectora cum Demonibus unita: sed in aliis Imaginibus sunt quadrata, circa partem per quadam figurarum, & tenet characterem signum. Hanc Regulam confirmat Decretum Sacrae Facultatis Parisiensis circa Artem Magicam anno 1498. die 19. Septembris editum, qui inter alios Articulos hi dabantur: Articulus 20. Quod imagines de arcis, vel de plumbo, vel auro, vel de cera alba, vel rubra, vel de alia materia, baptizata, & exorcizata, consacrata, sed potius exercita secundum prædictas Artes, vel sub diuis certis, habent virtutes mirabiles, quae in libro saluum Artium recitantur. Error in isto, in Philosophia naturali, & Aprologia vera.

Articulus 21. Quod nisi talibus, & sicut daret, non sit idolatria, & infidelitas. Error.

Id confirmat Venerabilis Geronimus in Tractatu contra doctrinam euclidis Medicu Montispani, sculptoris innumissim figuram leonis cum certis characteribus pro carnatione renunt.

R E G U L A XXII.

Observeantia Sacrorum superfluitosa est, & illicitum.

Cum sit enim adhibitor rei fieri consequendum effectum, cuius produdent, non habent efficaciam naturalem, Divinam, vel Ecclesiasticam, non est absque virtutio superfluitatis, ut docet S. Thomas, 2. q. 96. art. 4. In omnibus incarnationibus, & scriptis superfluitate duas cavenda videtur. Primo quidem, quid sit, quod profertur, & scribitur, quia si est aliquis ad invocationes Demonum pertinens, manifeste est superfluitum, & illicitum. Similiter etiam sustinet esse superfluitum, si continet ignota nomina, ne subtilis aliquis illud in latere. Est etiam cavendum, ne aliquis falsitatis continet: quia si ex eius effectu, non potest explicari a Deo, qui non est sufficiens. Deinde cavendum est, ne cum verbis facies continetur aliqua vana, pura, aliqui characteres inscripsi, præter signum Graecis: aut super habebat

Nat. Alex. Theol. Tom. II.

Et S. Ang. Tract. 7. in Ev. S. Joannis: Cum, inquit, caput tibi dolet, tandem, si Evangelium ad caput tibi posuerit, quam in sensu verborum faciat. Unde Autus Operis Imperfecti in Matthaeo inter Opera S. Jo. Chrysostomi olim editi, sit Hom. 43. Quidam aliquam partem Evangelii scriptam circa Urum portat. Sed nonne quotidie Evangelium in Ecclesia legitur, & auditur ab omnibus? Cui ergo in auribus posita Evangelia nihil proficit, quoniam possumus evanescere collum superfluitate. Deinde, ubi est virtus Evangelii, in figuris litterarum, an in intellectu sensu? Si in figuris bene cito collum suspenditur. Si in intellectu: ergo melius in corpore proficit, quam circa collum suspendere.

Superfluitus pariter est Rofarii, & Scapularis, aut Sacrorum hujusmodi pietatis Instrumentorum, signorumque gelatio, si ex creditibus gerantur, quod nangum damnaventur, quia se ferunt: vel quod in mortis articulo Sacra-

mento